

Folkhälsomyndigheten

Indikatorbeskrivning

Risikkonsumtion av alkohol enligt AUDIT-C, utbildning

Datum: 2024-12-10

Indikatoruppgifter

Indikatornamn:	Risikkonsumtion av alkohol enligt AUDIT-C, utbildning
Indikatoransvarig myndighet/organisation:	Folkhälsomyndigheten
Indikatortyp:	Utfallsindikator
Redovisningsnivå:	Riket

Källa

Namn på undersökning:	Nationella folkhälsoenkäten
Ansvarig myndighet/organisation:	Folkhälsomyndigheten

Beskrivning av register/undersökning:

Nationella folkhälsoenkäten – Hälsa på lika villkor (HLV) är en nationell undersökning av hälsa, levnadsvanor och livsvillkor. Undersökningen är en del av uppföljningen av folkhälsopolitiken och syftar till att följa hälsans utveckling i befolkningen. Undersökningen genomfördes för första gången 2004 och är ett fortlöpande samarbetsprojekt mellan Folkhälsomyndigheten och Sveriges regioner. Under perioden 2004–2016 genomfördes undersökningen årligen men från och med 2016 genomförs den vartannat år. 2021 genomfördes en extra omgång av undersökningen med anledning av den pågående covid-19-pandemin.

HLV består av ett 60-tal frågor och enkäten kompletteras med uppgifter från SCB:s register. Sedan 2007 har personer i urvalet erbjudits att besvara en digital version av enkäten. Sedan 2012 (exklusive 2013) har den digitala enkäten även funnits tillgänglig på engelska.

Det nationella urvalet är obundet och slumpmässigt. För åren 2004–2016 har det nationella urvalet bestått av 20 000 personer i åldrarna 16–84 år. För 2018 och framåt har det nationella urvalet fördubblats till 40 000. För 2021 års extrainsatta undersökning bestod det totala urvalet av cirka 110 000 personer. Från 2021 inkluderar enkäten personer 16 år och äldre. Resultaten som redovisas är viktade efter befolkningen för att kompensera för urvalsskevhet som kan uppstå på grund av svarsbortfall. En bortfallsanalys genomfördes år 2009, 2018 och 2024.

Metodbeskrivning

Indikatordefinition:

Andel (%) av befolkningen (25–84 år eller 25 år och äldre) med riskkonsumtion av alkohol enligt AUDIT-C (Alcohol Use Disorders Identification Test). AUDIT-C består av tre frågor om alkoholkonsumtion. Indikatorn redovisas på riksnivå efter kön, utbildningsnivå och årtal. För en mer utförlig beskrivning av indikatorn se ‘Indikatorbeskrivning’.

Specifisering av variabler:

AUDIT-C är en kortversion av AUDIT-10 och innehåller tre frågor:

1. Frågeformulering: ‘Hur ofta har du druckit alkohol under de senaste 12 månaderna?’ Svartalternativ: ‘4 gånger/vecka eller mer’ (4 poäng), ‘2-3 gånger/vecka’ (3 poäng), ‘2-4 gånger/månad’ (2 poäng), ‘1 gång/månad eller mer sällan’ (1 poäng), ‘Aldrig’ (0 poäng)
2. Frågeformulering: ‘Hur många glas drack du en typisk dag då du drack alkohol under de senaste 12 månaderna?’ Svartalternativ: ‘1-2’ (0 poäng), ‘3-4’ (1 poäng), ‘5-6’ (2 poäng), ‘7-9’ (3 poäng), ‘10 eller fler’ (4 poäng), ‘Vet inte’
3. Frågeformulering: ‘Hur ofta drack du sex glas eller fler vid ett och samma tillfälle under de senaste 12 månaderna?’ Svartalternativ: ‘Dagligen eller nästan varje dag’ (4 poäng), ‘Varje vecka’ (3 poäng), ‘Varje månad’ (2 poäng), ‘Mer sällan än en gång i månaden’ (1 poäng), ‘Aldrig’ (0 poäng)

Varje fråga ger mellan 0 till 4 poäng och gränsen för riskkonsumtion av alkohol är 5-12 poäng för kvinnor och 6-12 poäng för män.

Redovisningsgrupperna för utbildning har hämtats från SCB:s utbildningsregister.

Beskrivning av beräkning:

Beräknad andel (%) av befolkningen med riskkonsumtion av alkohol efter utbildning, kön och år. Resultaten är uppräknade till befolkningsnivå via viktning men är inte åldersstandardiserade.

Då HLV är en urvalsundersökning redovisas konfidensintervall på 95 %. Det innebär att om man skulle upprepa undersökningen så skulle vi i 19 fall av 20 täcka in det sanna (men okända) värdet i populationen. Intervallets storlek beror av antalet observationer i urvalet och hur stor spridning variabeln har.

Observera att konfidensintervallen inte alltid ligger symmetriskt runt andelen. Det beror på att andelar samt konfidensintervallens övre och undre gränser är avrundade till en decimal.

Svarsfrekvens:

Svarsfrekvens för Nationella folkhälsoenkäten (HLV): 2010 (50,6 %), 2011 (49 %), 2012 (49,4 %), 2013 (48,8 %), 2014 (48,1 %), 2015 (48,8 %), 2016 (47,0 %), 2018 (42,1 %), 2020 (42,3 %), 2021 (44,1 %), 2022 (37,9 %), 2024 (39,4 %).

Jämförbarhet över tid

Indikatorn redovisas från år 2010 för åldersgruppen 25–84 år. Från och med 2021 kan statistiken även redovisas för åldersgruppen 25 år och äldre. Vissa av frågorna för alkoholvanor (AUDIT-C) har förändrats något under tidsperioden men nya och tidigare resultat kan jämföras. Vid tolkning av resultat kan dock gärna förändringen av frågan finnas i åtanke.

Från och med år 2021 har kalibreringsvikterna beräknats på en något annorlunda utbildningsindelning jämfört med tidigare år. Denna justering har gjorts för att viktningen bättre ska överensstämja med de utbildningsgrupper som redovisas i statistiken. Detta har dock ingen substantiell inverkan på indikatorns jämförelsebarhet över tid.

För år 2021 kan siffrorna skilja sig något jämfört med tidigare publicering. Detta beror på att den äldre åldersgruppen 85 år och äldre nu inkluderas i statistiken, och därmed används en kalibreringsvikt baserad på populationen 16 och äldre, istället för 16–84. Det rör sig endast om skillnader i decimaltal.

Utvecklingsarbete

Sedan 2004 har det skett mindre förändringar i formuleringen av frågorna, då tidsintervallet för antal glas en typisk dag och hur ofta man drack sex glas eller mer vid ett tillfälle är specificerat till de senaste 12 månaderna. För exakta frågeformuleringar för varje undersökning se: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/frageformular/>